

U.G. 5th Semester Examination - 2020

SANSKRIT

[HONOURS]

Course Code : SANH-CC-T-11

Full Marks : 60

Time : 2½ Hours

*The figures in the right-hand margin indicate marks.**Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.*

1. Answer any **ten** questions of the following questions in Sanskrit language in Devanāgarī Lipi:

2×10=20

- ऋग्वेदे कति मण्डलानि सन्ति ?
- ऋग्वेदस्य प्रथमसूक्तस्य विनियोगः कुत्र भवति ?
- ‘अग्निमीले’ इति सूक्तस्य ऋषिः कः ? तस्य पितुनमि किम् ?
- ‘अग्निः पूर्वेभिर्ऋषिभिरीड्यः’
—अत्र मन्त्रे ‘पूर्वेभित्तिनेन’ के अवगम्यते ?
- अग्निप्रदत्तस्य धनस्य वैशिष्ट्यं आलोच्यताम्।
- ‘शिवसंकल्पसूक्तम्’ कस्मिन् वेदे उपलब्धम् ?
- शिवसंकल्पसूक्तस्य ऋषि-देवतयोनमि उल्लिख्यताम्।

[Turn Over]

h) “यस्मान्न ऋते किंचन कर्म क्रियते”
—कस्मात् ऋते किंचन कर्म न क्रियते ?

i) ‘सांमनस्य’ इत्यस्य शब्दस्य कोऽर्थः ?

j) सांमनस्ये सूक्ते व्यवहृतानां छन्दसां नामानि उल्लिखितव्यानि।

k) महर्षेः याज्ञवल्क्यस्य पत्नीद्वयस्य नाम उल्लिख्यताम्।

l) वृहदारण्यकोपनिषदि आत्मज्ञानस्योपायरूपेण कानि प्रदर्शितानि ?

m) वैदिकाः स्वराः कतिविधाः ?

n) उदात्तखरस्य संज्ञा प्रदीयताम्।

o) शून्यस्थानं पूर्णं कुरु :

“यदङ्ग _____ त्वमग्ने भद्रं करिष्यसि”

2. Answer any **four** of the following questions:

5×4=20

a) Translate into Bengali or English:

i) अग्निमीले पुरोहितं यज्ञस्य देवमृत्विजम्।
होतारं रत्नधातमम्॥

OR

ii) येन कर्माण्यपसी मनीषिणी यज्ञे कृण्वन्ति विदथेषु
धीराः।

यदपूर्वं यक्षमन्तः प्रजानां तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥

b) Translate into Bengali or English:

- i) येन देवा न वियन्ति नी च विद्विषते मिथः।
तत् कृण्मो ब्रह्म वी गृहे संज्ञानं पुरुषेभ्यः॥

OR

- ii) स हीवाच, न वा अरे पत्युः कामाय पतिः प्रियो
भवत्यात्मानस्तु कामाय पतिः प्रियो भवति। न वा
अरेजायायै कामाय जाया प्रिया भवति, आत्मनस्तु
कामाय जाया प्रिया भवति।

c) Write short note on any **two** of the following:

- i) प्रातरनुवाक्
ii) स्विष्टकृत् यागः
iii) संयाज्ये
iv) पवमानीष्टिः

d) Give the Padapātha of the 2.(a) (i).

e) Write briefly the essence of सामनस्यसूक्तम्।

f) Write a comprehensive note on स्वरितः स्वरः।

3. Answer any **two** of the following questions:

10×2=20

(One must be written in Sanskrit language in
Devanāgarī Script)

a) Give the characteristic features of the Vedic
अग्निदेवः।

b) Narrate the discussion between याज्ञवल्क्यः and
मैत्रेयी after वृहदारण्यकोपनिषद् in your own words.

c) Explain in Sanskrit:

- i) अग्निना रयिमश्रवत् पोषमेव दिवेदिवे।
यशसं वीरवत्तमम्॥

OR

- ii) यज्जाग्रतो दूरमुदैति दैवं तदु सुप्तस्य तशैवेति।
दूरंगमं ज्योतिषां ज्योतिरेकं तन्मे मनः
शिवसंकल्पमस्तु॥

d) Bring out the significance of 'शिवसंकल्पसूक्तम्'।

OR

Write a short note on Vedic Declension (वैदिक
शब्दरूप).